

AZ ARANYKOR VÉGE

Mivel szavakra épülő művészet a poézis,
én – másodrendű államom süket, kopaszodó és
mogorva követe, kit így vagy úgy leírtak –
tulajdon agyvelőm erőszaktól megóva,
magamra öltöm gönceim, s leugrom a kioszkba,
hol vár az esti hírlap.

Levelet űz a szél. E gyászos tájakon a gyenge,
ó lámpák fényei (mottó – a tükrök győzedelme)
a tócsákban megsokszorozva bőségről szavalnak.
Foncsort kaparva csórhat itt a tolvaj is narancsot.
Amúgy az érzelmek, melyekkel nézed arcod,
belőlem rég kihaltak.

E gyászos tájakon minden a télre készül: álmok,
börtönfalak, szeszek, menyasszonyi ruhák, kabátok,
a kronométerek másodpercmutatói.
Lúg árnyalatai: a sár s a verébszürke ingek;
puritán erkölcsök. Fehérnemű. S mi melegít meg?
A hegedűk vonói.

Mozdulatlan e táj. Elképzelve az évi bruttót
nyersvasból, ólomból, azt érzed, meg kell tébolyulnod,
eszedbe jut a régi rendszer kancsukás kozákja.
De mint a mágnés, frigyre lép a sasmadár a vassal.
És még a vesszőből font széket is csavarral
barmolják össze máma.

Csak a tenger halai tudják, mit ér a szabadság,
de hallgatásuk arra késztet, hogy címkéket, kasszát
alkossunk. És a távol úgy mered, akár az árlap.
A halál műve az idő. S minthogy melegre, tárgyra
kivánczik, talán a nyers zöldségben megtalálja.
Kakas les kondulásra.

Nagy tettek idején, betartva sok magasztos elvet,
nem könnyű élni, sajna. Bájos nő ingét emeld meg,
s mit lelsz alatta? azt, amit kerestél, nem csudákat.

S nemcsak mivelhogy szörnyűmód betartják Lobacsevszkijt,
de mert a kitágult világ valahol szűkebb lesz, s itt –
itt végetér a távlat.

Vagy eltűnt ügynökök kezén az Európa-térkép,
vagy tán, mi megmaradt, az öt világrész esne végképp
túl messze tőlem? Vagy talán a jó tündér hadar most
varázsigt, hogy el nem futhatok, hiába vágyom?
Magamnak töltök hát cahors-i bort – hisz nincs lakajom –,
s vakargatom a cirmost...

Vagy pisztolyból golyót röpíts agyadba, az a biztos,
vagy vízre lépve lépj meg innen, mint újmódi Krisztus.
Csoda-e, hogyha részegen s a fagytól meghibbanva
mozdonyt hajónak nézel – hidd el, szégyenkezni nincs ok,
mint sajkák a vizen, a sínen a lokomotívok
futnak, nyomot se hagyva.

S mit írnak a lapok a „tárgyalóterem”-rovatban?
Az ítéletet végrehajtották. Orrára rakja
pápaszemét a nyárspolgár, s mit lát, szemét meresztve?
A téglafal tövéen egy férfi fekszik, arcra bukva;
de nem alszik. Mivel kilyuggatott kobakja
már álmot sem terem meg.

E korszak ébersége gyökereit ama múltba
ereszti, amely megkülönböztetni sose tudta
a bölcsőből kipottyanttól a bölcsőt, mely kipottyant.
A szőke normann nem kíván halálon túlra látni.
Asztalt pörgetni nincs kivel, tehát Ruriktól várni
választ hiába volna.

E kornak ébersége is a zsákutcát vigyázza.
Most nem miként Boján, a dalnok, röppensz ágról ágra,
de mint köpés. S nem hercegek – dinoszaurusz ébred.
Még egy zárósorért a lúd tollát kitépni nem kell.
Szekerce sújtására várhat most a büntelen fej
s babér zöld levelére.

1969. december

BAKA ISTVÁN fordítása